

Sygn. akt: I Ns 354/15

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Strzelcach Krajeńskich I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Łukasz Wilmiński
-----------------	-------------------------

Protokolant:	Sekretarz sądowy Dorota Mazur
--------------	-------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2021 r. w Strzelcach Krajeńskich

na rozprawie

sprawy z wniosku A. M.

z udziałem (...) Sp. z o.o. w P.

O ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. ustanowić na czas nieoznaczony na rzecz (...) sp. z o.o. w P. służebność przesyłu obciążającą działkę nr: (...) położoną w D. obręb G., dla których Sąd Rejonowy w Strzelcach Kraj. prowadzi księgę wieczystą (...) polegającą na:

a) prawie do prowadzenia eksploatacji sieci przesyłowej w postaci swobodnego dostępu do urządzeń przesyłowych w celu wykonania prac eksploatacyjnych, konserwacyjnych i remontowych oraz usuwania ewentualnych awarii sieci przesyłowej i jej rozbudowy,

b) obowiązku znoszenia przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia urządzeń wchodzących w skład tej sieci, a także korzystania z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi urządzeń przesyłowych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego

w pasach eksploatacyjnych, których oś zgodna jest z osią urządzeń przesyłowych w postaci dwóch linii napowietrznych wysokiego napięcia (Nn) 110 kV o długości:

- 94 m dla linii przebiegającej przez południową część działki,

- 112 m dla linii przebiegającej przez środkową część działki;

z jednym kratowym słupem oraz podziemnej linii średniego napięcia 15kV o długości 142m, zgodnie z przebiegiem linii zaznaczonym na rysunku znajdującym się na k. 637 i 846 akt, stanowiącymi integralną część niniejszego postanowienia o szerokości 13,5 m i o łącznej powierzchni 0,370 hektara;

II. z tytułu ustanowienia służebności opisanej w punkcie I postanowienia zasądzić od uczestnika (...) sp. z o.o. na rzecz Wnioskodawczyni kwotę 18.300 zł (osiemnaście tysięcy trzysta złotych zero groszy) tytułem jednorazowego wynagrodzenia;

III. ustanowić na czas nieoznaczony na rzecz (...) sp. z o.o. w P. służebność przesyłu obciążającą działkę nr: (...), położoną w D. obręb G., dla których Sąd Rejonowy w S. K. prowadzi księgę wieczystą (...) polegającą na:

a) prawie do prowadzenia eksploatacji sieci przesyłowej w postaci swobodnego dostępu do urządzeń przesyłowych w celu wykonania prac eksploatacyjnych, konserwacyjnych i remontowych oraz usuwania ewentualnych awarii sieci przesyłowej i jej rozbudowy,

b) obowiązku znoszenia przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia urządzeń wchodzących w skład tej sieci, a także korzystania z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi urządzeń przesyłowych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego

w pasach eksploatacyjnych, których oś zgodna jest z osią urządzeń przesyłowych w postaci dwóch linii napowietrznych wysokiego napięcia (Nn) 110 kV o długości po 82 m, bez słupów oraz podziemnej linii średniego napięcia 15kV, zgodnie z przebiegiem linii zaznaczonym na rysunku znajdującym się na k. 638 akt, stanowiącym integralną część niniejszego postanowienia o szerokości 13,5 m i o powierzchni o, (...) hektara;

IV. z tytułu ustanowienia służebności opisanej w punkcie III postanowienia zasądzić od uczestnika (...) sp. z o.o. na rzecz Wnioskodawczyni kwotę 2.900 zł (dwa tysiące dziewięćset złotych zero groszy) tytułem jednorazowego wynagrodzenia;

V. ustanowić na czas nieoznaczony na rzecz (...) sp. z o.o. w P. służebność przesyłu obciążającą działkę nr: (...), położone w D. obręb G., dla których Sąd Rejonowy w Strzelcach Kraj. prowadzi księgę wieczystą (...) polegającą na:

a) prawie do prowadzenia eksploatacji sieci przesyłowej w postaci swobodnego dostępu do urządzeń przesyłowych w celu wykonania prac eksploatacyjnych, konserwacyjnych i remontowych oraz usuwania ewentualnych awarii sieci przesyłowej i jej rozbudowy,

b) obowiązku znoszenia przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia urządzeń wchodzących w skład tej sieci, a także korzystania z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi urządzeń przesyłowych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego

w pasach eksploatacyjnych, których oś zgodna jest z osią urządzeń przesyłowych w postaci:

dwóch napowietrznych linii średniego napięcia (Nn) 15 kV o długości:

- 84 m dla linii średniego napięcia o płaskim układzie przewodów;

- 83m dla linii średniego napięcia o trójkątnym układzie przewodów;

Wraz z pięcioma słupami pojedynczymi oraz jednym słupem podwójnym oraz jednej napowietrznej linii niskiego napięcia 0,4kV o długości 87m zgodnie z przebiegiem linii zaznaczonym na rysunku znajdującym się na k. 636 akt, stanowiącym integralną część niniejszego postanowienia o szerokości 3,5 m dla linii średniego napięcia i 0,5m dla linii 0,4kV i o łącznej powierzchni o, (...) hektara,

VI. z tytułu ustanowienia służebności opisanej w punkcie V postanowienia zasądzić od uczestnika (...) sp. z o.o. na rzecz Wnioskodawczyni kwotę 1.120 zł (jeden tysiąc sto dwadzieścia złotych zero groszy) tytułem jednorazowego wynagrodzenia,

VII. w pozostałym zakresie wniosek oddala;

VIII. ustala, iż każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie;

IX. nakazuje ściągnąć od Wnioskodawczyni na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Strzelcach Kraj. kwotę 5.518,48 zł tytułem zwrotu wydatków sądowych – kosztów opinii biegłego;

X. nakazuje ściągnąć od Uczestnika na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. K. kwotę 10.145,94 zł tytułem zwrotu wydatków sądowych – kosztów opinii biegłego;

Sędzia Łukasz Wilmiński

Sygn. akt I Ns 354/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. M. złożyła w dniu 08 kwietnia 2015 roku wniosek do Sądu Rejonowego w S. K. Wydział I Cywilny o:

1. ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu obciążającej nieruchomość stanowiącą działki nr (...) opisane w prowadzonej przez Sąd Rejonowy w S. K., IV Wydział Ksiąg Wieczystych księgach wieczystych KW nr (...) na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., której treścią jest znoszenia prawa wstępu, posadowienia, utrzymywania linii energetycznej niskiego napięcia o łącznej długości 132 metrów, której treścią jest znoszenie prawa wstępu, posadowienia, utrzymywania linii energetycznej średniego napięcia o łącznej długości 420 metrów, której treścią jest znoszenie prawa wstępu, posadowienia utrzymywania linii energetycznej wysokiego napięcia o łącznej długości 454 metrów oraz 6 słupów elektroenergetycznych pojedynczych, 6 słupów elektroenergetycznych pojedynczych, 1 słupa elektroenergetycznego podwójnego i 1 słupa elektroenergetycznego poczwórno, której treścią jest znoszenie używania i korzystania z pasa gruntu o szerokości 6 metrów na długości 132 metrów linii niskiego napięcia, której treścią jest znoszenie używania i korzystania z pasa gruntu o szerokości 6 metrów na długości 132 metrów dla linii niskiego napięcia, której treścią jest znoszenie używania i korzystania z pasa gruntu o szerokości 12 metrów na długości 420 metrów dla linii średniego napięcia, której treścią jest znoszenie używania i korzystania z pasa gruntu o szerokości 454 metrów na długości 50 metrów dla linii wysokiego napięcia stanowiących strefy ochronne-strefy technologicznego korzystania z nieruchomości obciążonej stanowiących działki ewidencyjne nr (...) opisane w prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Strzelcach Krajeńskich, IV Wydział Ksiąg Wieczystych księgach wieczystych kw nr (...) na powierzchni i nad powierzchnią tej nieruchomości oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów modernizacji urządzeń przemysłowych w postaci linii energetycznych oraz słupów energetycznych.

2. Zasądzenie od uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. na rzecz wnioskodawczyni kwoty 36.254,64 zł należności głównej tytułem odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu z ustawowymi odsetkami od dnia wydania postanowienia do dnia zapłaty.

3. Zasądzenie od uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. na rzecz wnioskodawczyni kosztów procesu według norm przepisanych plus 17 zł z tytułu nieuiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,

4. Przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych z dziedziny wyceny i szacowania nieruchomości z dziedziny wyceny przedsiębiorstw na okoliczność ustalenia wysokości należnego wnioskodawcy wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu

5. Przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z dziedziny geodezji z listy biegłych sądowych na okoliczność sporządzenia projektu przebiegu służebności przesyłu przy uwzględnieniu nieruchomości władnącej oraz określenia nieruchomości władnącej przez wskazanie numeru działki oraz numeru księgi wieczystej prowadzonej nieruchomości władnącej, określenia długości, przebiegu długości i rodzajów linii energetycznych stanowiących własność uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. biegnących na działkach wnioskodawczyni numer (...); określenia

ilości i rodzajów słupów energetycznych posadowionych na działkach numer (...) stanowiących własność uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. określonych w punkcie 1 niniejszego wniosku; ustalenia kto jest właścicielem urządzeń przesyłowych posadowionych na działkach (...).

Wnioskodawczyni w uzasadnieniu podała, że jest właścicielem działek nr (...) opisanych w prowadzonej przez Sąd Rejonowy, IV Wydział Ksiąg Wieczystych księgach wieczystych kw nr (...). Na terenie w/w działek przebiega napowietrzna linia energetyczna niskiego napięcia o długości ok. 132 metrów, napowietrzna linia energetyczna średniego napięcia o długości ok. 420 metrów, napowietrzna linia energetyczna wysokiego napięcia długości ok. 454 metrów oraz jest posadowionych 6 słupów pojedynczych, 1 słup podwójny i 1 słup poczwórny. L. i słupy stanowią własność uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Powyższa linia jest czynną i doprowadza energię elektryczną do innych nieruchomości, stanowiących własność innych działek wnioskodawczyni. Ponadto wnioskodawczyni podała, że na skutek posadowionych linii energetycznych ze słupami dochodzi do ograniczenia zdolności inwestycyjnych na nieruchomości oraz obniżenia jakości, funkcjonalności i wartości nieruchomości gruntowej działek nr (...). Posadowienie urządzeń przesyłowych na nieruchomości wnioskodawczyni powoduje dodatkowe utrudnienia w pracach polowych, dodatkowe wydatki z tytułu dodatkowego czasu pracy, utratę części plonów, straty w podatku i dopłatach unijnych z działek nr (...) straty w poplonie, straty w nawozie, straty z tytułu wydatków na paliwo.

Wnioskodawczyni ponadto zaprzeczyła aby uczestnik postępowania uzyskał zasiedzenie służebności na jej działce, albowiem uczestnik postępowania nie uzyskał odpowiedniego czasu do zasiedzenia służebności. Zgodnie z orzecznictwem SN bieg zasiedzenia służebności gruntowej obciążającej nieruchomość, która była przedmiotem własności państwowej i z tym dniem z mocy prawa stała się mieniem komunalnym rozpoczyna się w dniu 27 maja 1990 r. Do stycznia 1989 roku uczestnik postępowania nie był samoistnym posiadaczem uprawiającym do zasiedzenia służebności.

Wobec powyższego wnioskodawczyni uznała wniosek za konieczny i uzasadniony.

W odpowiedzi na wniosek z dnia 25 maja 2015 roku (data stempla pocztowego) uczestnik postępowania (...) Operator z siedzibą w P. wniósł o:

1. ustanowienie na nieruchomości stanowiącej działkę nr ewid.215/4 położonej w obrębie G., dla której Sąd Rejonowy w S. K. prowadzi księgę wieczystą (...) służebności przesyłu polegającej na prawie utrzymywania tej nieruchomości napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15kV oraz utrzymywania na nieruchomości w miejsce linii napowietrznej linii kablowej średniego napięcia 15 kV, przebiegającej w pasie szerokości 4m oraz na prawie przechodu i przejazdu przez teren nieruchomości w celu dokonywania prac związanych z eksploatacją, konserwacją, przeprowadzaniem remontów, przebudową, modernizacją, usuwaniem awarii opisanych wyżej urządzeń elektroenergetycznych,
2. Oddalenie wniosku w pozostałym zakresie,
3. Zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego

W ocenie uczestnika postępowania wniosek jest bezzasadny i winien być oddalony z wyjątkiem dotyczącym działki nr ewid. 215/4 w O.. G., a i to jedynie w zakresie obejmującym linię średniego napięcia przebiegająca przez tę działkę. Co do linii wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110 kV znajdujących się na działkach nr ewid. (...) uczestnik wnosi o oddalenie wniosku z uwagi na już przysługujący tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wynikający z wydania co do tych nieruchomości na podstawie art. 35 ustawy z dnia 22.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości decyzji administracyjnych przez Naczelnika Gminy R. z dnia 29.11.1975 r. znak 605/4/75 i z dnia 22.10.1975 r. znak 403/8/75 i wybudowania linii elektroenergetycznych 110 kV na podstawie tych decyzji. Wydane co do tych nieruchomości decyzje administracyjne zostały ujawnione w prowadzonej dla każdego działki księdze wieczystej. Wobec powyższego wniosek o ustalenie służebności przesyłu winien ulec oddaleniu. Co do działek (...)

uczestnik podniósł, że przysługuje mu uprawnienie do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy, jest nim nabyta w drodze zasiedzenia służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającej na prawie utrzymywania na nieruchomości urządzeń energetycznych- dwóch napowietrznych linii energetycznych średniego napięcia o napięciu znamionowym 15 kV oraz napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV (słupów i przewodów) oraz prawie przechodu i przejazdu przez teren nieruchomości w celu eksploatacji, konserwacji, usuwania awarii i modernizacji urządzeń energetycznych. L. energetyczna 15kV D.-K. istniała już w roku 1965 roku a najwcześniejszy dokument dotyczący linii D.-K. pochodzi z 1978 roku. L. energetyczne na nieruchomościach wnioskodawcy istnieją nieprzerwanie w takim samym przebiegu, linie te są własnością uczestnika (...) sp. z o.o. i są przez nie eksploatowane. Uczestnik podał, że do nabycia służebności linii średniego napięcia D.-B. doszło w drodze zasiedzenia z dniem 07.03.1999 r. natomiast co do linii energetycznej niskiego napięcia do nabycia służebności przesyłu doszło z dniem 8.11.2003 r.

Ponadto uczestnik we wniosku podał, że podawana przez wnioskodawcę stawka wynagrodzenia za ustanowione służebności jest dowolna i nie jest przez wnioskodawców udowodniona. Uczestnik wniósł, by zlecenie skierowane do biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego zawierało przede wszystkim zlecenie dokonania wyceny wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, bez dawania biegłemu wytycznych jakie sugerują wnioskodawcy. W ocenie uczestnika biegły jako specjalista z dziedziny szacowania nieruchomości winien opracować treść opinii samodzielnie kierując się jedynie wiedzą i znajomością rynku nieruchomości a nie kierując się wytycznymi określonymi przez jedną ze stron postępowania. Jednocześnie uczestnik podaje, że szerokość pasa wykonywania służebności przesyłu dla linii wysokiego napięcia powinna wynosić nie więcej niż 15m, w przypadku linii średniego napięcia 9m, a w przypadku urządzeń niskiego napięcia 4m.

Sąd ustalił, co następuje:

A. M. jest właścicielką działek o numerach ewidencyjnych (...) położonych w G., gmina D. dla których Sąd Rejonowy w Strzelcach Krajeńskich, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr (...). Wnioskodawczyni w/w nieruchomości nabyła na podstawie umowy darowizny z dnia 9 maja 2005 roku od swojego ojca J. M.. Poprzedni właściciel nabył powyższe nieruchomości w 1980 roku na podstawie umowy przekazania nieruchomości gospodarstwa rolnego od swoich rodziców.

Dowód:

- akt notarialny k. 766-768,
- umowa przekazania własności i posiadania gospodarstwa rolnego-k. 766-769,
- wypis z rejestru gruntów k.43
- skrócony wypis ze skorowidza działek k.44
- mapa k. 45-47

Przedmiotem własności wnioskodawczyni są dwie działki rolne niezabudowane i dwie działki leśne niezabudowane, oznaczone jako: działka rolna nr (...) o powierzchni 3,4500 ha, która wchodzi w skład księgi wieczystej (...), działka rolna nr (...) o powierzchni 2,2400 ha objęta księgą wieczystą (...), działka leśna nr (...) o powierzchni 2,98 ha objęta księgą wieczystą nr (...), działka leśna nr (...) o powierzchni 1,1900 ha która wchodzi w skład nieruchomości objętej księgą wieczystą (...)

Przez działkę o numerze ewidencyjnym (...) przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV bez słupów na gruncie. Przez działkę nr (...) przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110kV z jednym kratowym słupem posadowionym na działce. Ponadto przez działkę (...) przebiega podziemna sieć kablowa średniego napięcia 15kV bez słupów. Przez działki nr (...) przebiegają dwie napowietrzne linie

elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV oraz jedna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4 kV łącznie z 6 słupami na gruncie.

Działki o numerach ewidencyjnych (...) zlokalizowane są w obrębie geodezyjnym G., gmina D., znajdują się obszarze dla którego brak jest obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy D., obejmuje całą gminę i nie wprowadza dla obszaru w którym zlokalizowane są przedmiotowe działki żadnych zakazów. Fragmenty działek o numerach ewidencyjnych (...) zlokalizowane w obrębie geodezyjnym G. , gmina D., znajdują się w obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy D., dla przebiegu linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV

Dowód:

- odpis Kw nr (...), (...), (...) k.48-61, 80-84,
- opinia k. 382-435,
- pismo wraz z załącznikami k. 312-315

L. elektroenergetyczna wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110kV znajdująca się na działkach (...) została posadowiona na podstawie art. 35 ustawy z dnia 22.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości i decyzji administracyjnej przez Naczelnika Gminy R. z dnia 29.11.1975 r. znak 605/4/75 i z dnia 22.10.1975 znak 403/8/75 i wybudowania linii elektroenergetycznych 110 kV na podstawie tych decyzji.

Od chwili wybudowania linie i słupy znajdowały się w posiadaniu uczestnika i jego poprzedników prawnych. Dokonywano ich przeglądów, napraw, usuwania awarii.

Dotąd nie toczyło się żadne postępowanie sądowe dotyczące tych linii i służebności związanej z ich użytkowaniem. Wnioskodawcy nie przeszkadzali w korzystaniu z linii uczestnikowi i jego poprzednikom prawnym. Uczestnik nie zawierał z wnioskodawcami ani poprzednimi właścicielami żadnej umowy dotyczącej możliwości korzystania z linii.

Posiadanie ww. linii energetycznych przez (...) Operator z siedzibą w P. i jego poprzedników prawnych było nieprzerwane.

Zarządzeniem z dnia 11.05.1945 r. utworzono Zjednoczenie (...) w P. wyposażone w osobowość prawną.

Na podstawie Orzeczenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 18.06.1947 r. na własność Państwa przeszły określone przedsiębiorstwa, wraz z majątkiem nieruchomości i ruchomym oraz wszelkimi prawami. Jednym z takich przedsiębiorstw była (...) w S..

Zarządzeniem z 09.11.1950 r. zreorganizowano energetykę na terenie Zjednoczenia (...).

Zarządzeniem z 01.07.1952 r. Zjednoczenie (...) stało się Zarządem wchodzącym w skład (...).

Zakład (...) jako jednostka tego Zarządu powołany został w drodze zarządzenia Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952 roku.

W 1955 roku doszło do połączenia Elektrowni (...) z Zakładem (...).

Od 28.02.1958 roku nazwa przedsiębiorstwa zmieniła się na Zakład (...).

W dniu 25.11.1958 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe o nazwie Zakłady (...).

W 1967 roku połączono Zakład (...) i Elektrownię (...) w jedno przedsiębiorstwo o nazwie Zakład (...).

Od 14.02.1985 r. nastąpiła zmiana nazwy zakładu nadrzędnego nad Zakładem (...) z Zakładów (...) na (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...).

Od 01.04.1985 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe (...) w skład którego wchodził m. in. Zakład (...).

Od 01.01.1989 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), które powstało z podziału (...) w P..

Z dniem 12.07.1993 r. doszło do podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W. oraz do przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa Zakład (...) S.A. w G.

Zakład (...) S.A. w G. przejął wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) z wyłączeniem praw i obowiązków przejętych przez (...) S.A. w W., tj. stacji G. EC 220/110/6 kV, linii 400 kV K. – P., linii 220 kV G. – L. i G. – K..

W dniu 17.12.2002 r. doszło do połączenia Zakładów (...) S.A. w G. oraz innych spółek z (...) S.A. w P. przez wniesienie majątków łączących się spółek (w tym Zakładów (...) S.A.) do (...) S.A. w P..

(...) S.A. od 12.10.2004 r. zmieniła nazwę na Grupa (...) S.A. w P..

Od 13.10.2004 r. spółka działa pod firmą (...) S.A. w P..

W celu wykonania obowiązku z art. 9d ustawy Prawo energetyczne (...) S.A. zawiązała spółkę (...) sp. z o.o. w P. i wyposażała ją w majątek służący prowadzeniu dystrybucji energii elektrycznej.

Dowód:

- bezsporne oraz k. 125-243

Pismem z dnia 20 lutego 2015 roku wnioskodawca zwrócił się do uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Z wezwaniem do zawarcia umowy, przedsądowym wezwaniem do zapłaty wraz z wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej.

Dowód:

- wezwanie k. 62-68

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny w części.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów, których treść nie była kwestionowana przez strony. Co do dokumentów prywatnych w formie pisemnej albo elektronicznej stanowią one tylko dowód tego, że osoba, która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w ich treści (art. 245 k.p.c.). Moc dowodowa dokumentów urzędowych obejmuje zaś potwierdzenie tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.). Co do wypisów ksiąg wieczystych Sąd wziął pod uwagę, iż zgodnie z art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece domniemywa się, że prawo jawne wpisane w księdze wieczystej, jest wpisane zgodnie ze stanem prawnym, zaś prawo wykreślone nie istnieje.

Dano wiarę zeznaniom świadków, są one spójne, logiczne i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Uznano za wiarygodne wyniki przesłuchania wnioskodawcy.

Bezspornym w sprawie jest, iż przez nieruchomości stanowiące własność wnioskodawczyni o numerze ewidencyjnym (...) przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV bez słupów na gruncie. Przez

działkę nr (...) przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110kV z jednym kratowym słupem posadowionym na działce. Ponadto przez działkę (...) przebiega podziemna sieć kablowa średniego napięcia 15kV bez słupów. Przez działki nr (...) przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV oraz jedna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4 kV łącznie z 6 słupami na gruncie.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, iż uczestnik postępowania i jego poprzednicy prawni korzystali z części nieruchomości wnioskodawców dokładnie w taki sposób, w jaki korzystałby z niej podmiot, któremu przysługuje służebność przesyłu lub służebność analogiczna (podobna) do służebności przesyłu, tj. poprzez korzystanie z trwałych i widocznych urządzeń, w tym wypadku służących do przesyłu energii elektrycznej (przesyłanie energii, dokonywanie ich konserwacji, przeglądów i napraw).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało, aby nieruchomości stanowiące własność wnioskodawców zostały wyłączone na potrzeby budowy urządzeń elektroenergetycznych, aby w jakikolwiek sposób zostało ograniczone prawo własności wnioskodawców do nieruchomości, aby zawierali oni umowy w przedmiocie korzystania przez uczestnika lub jego poprzedników prawnych z nieruchomości w wymaganej prawem formie (co do służebności – aktu notarialnego), bądź też, aby ustanowiona była służebność przesyłu w rozumieniu art. 305¹ k.c. lub służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu w jakikolwiek sposób (umownie, w postępowaniu sądowym cywilnym lub postępowaniu administracyjnym, wyłączeniowym itp.).

Niewątpliwie więc uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystali z części nieruchomości wnioskodawców w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu, a czynili to bez podstawy prawnej (a przynajmniej istnienia takiej podstawy nie wskazali). W świetle powyższego należy uznać uczestnika (i jego poprzedników prawnych) za posiadacza części nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności.

Wnioskodawcy swoje roszczenie o ustanowienie służebności przesyłu wywodzą z treści art. 305¹ k.c.

Zgodnie z treścią art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Zgodnie z art. 305² § 1 i 2 k.c. jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem.

Jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Sąd uznał za nieskuteczny zarzut nabycia własności służebności przez zasiedzenie w stosunku do działek (...) oraz do działki (...) co do linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110 kV do czego odnieść w dalszej części uzasadnienia.

Uczestnik postępowania co do zasady nie sprzeciwiał się ustanowieniu służebności przesyłu na prawie własności nieruchomości działki (...), co do działek (...) oraz co do działki (...) co do linii wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110 kV. Ponadto sporna pozostawała kwestia wynagrodzenia za ustanowienie służebności, które ostatecznie Sąd ustanowił w oparciu o wyliczenia biegłych z zakresu instalacji, sieci i urządzeń elektrycznych, biegłego sądowego z zakresu geodezji oraz biegłego rzeczoznawcę majątkowego od powierzchni służebności przez nich obliczonej. Opinie w/w biegłych każdorazowo były kwestionowane przez strony postępowania.

W pierwszej kolejności Sąd odniósł się do opinii oraz opinii uzupełniających biegłego rzeczoznawcy majątkowego K. K.. Biegły sądowy podał, że wartość ograniczonego prawa rzeczowego tj. służebności przesyłu spowodowanej

przebiegiem sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia oraz podziemnej kablowej sieci elektromagnetycznej niskiego napięcia. Przez przedmiotową działkę. Oszacowana jednorazowa wartość wynagrodzenia wyniosła 7.300,00 zł. Oszacowania dokonano wg stanu działek na dzień 20 września 2016 r. tj. na dzień oględzin oraz poziomu cen i stanu przepisów prawa z daty wyceny. Oszacowanie wartości odpowiada swym poziomem cenie, jaką należy zapłacić za ustanowienie służebności przesyłu na przedmiotowej działce oparciu o dane z rynku nieruchomości, uwzględniając trwałe ograniczenia jakie wynikają dla działki z tytułu przebiegających przez nie naziemnych i podziemnej sieci elektronicznej. Strony zgłaszały zarzuty do powyższej opinii, dlatego też Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego. Biegły sądowy rzeczoznawca majątkowy w każdej kolejnej opinii uzupełniającej (z dnia 22 grudnia 2016 r., z dnia 27 lutego 2017 r., oraz z dnia 22 czerwca 2017 r.) wyczerpująco odniósł się do zarzutów stron podając, że podtrzymuje stanowisko zawarte w opinii biegłego z października 2016 roku. Ponadto biegły oświadczył, opinie zostały sporządzone poprawnie, w oparciu o realia lokalnego i regionalnego rynku z należytą rzetelnością, wystarczającą dokładnością i obiektywizmem w zgodności z przepisami prawa oraz z godnie z utrwaloną dobrą praktyką a oszacowane wartości rynkowe są adekwatne do walorów przedmiotu wyceny.

W opinii uzupełniającej z października 2018 roku biegły sądowy-rzeczoznawca majątkowy K. K. podał, że w opinii Z. R. nie obliczono szerokości pasa technologicznego dla podziemnej sieci 15kV przebiegającej przez działkę (...) (mimo, że biegły napisał o tej sieci k. 590 akt sprawy) a biegły geodeta P. I. nie obliczył powierzchni pasa technologicznego dla tej sieci (jedynie wrysował na mapie tą sieć bez zaznaczenia przebiegu i powierzchni pasa technologicznego k. 637 akt) dlatego też biegły odstąpił od oszacowania wynagrodzenia za ustanowienie służebności dla tej podziemnej sieci z powodu braku danych. W opinii uzupełniającej wskazał, że wartość rynkowa jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu bez uwzględnienia podziemnej 15kV wynosi 11.100 zł.

Następnie Sąd postanowieniem z dnia 29 września 2017 roku na okoliczność ustalenia przesłanek do ustanowienia służebności przesyłu oraz wysokości wynagrodzenia dopuścił dowód z opinii biegłego z dziedziny energetyki oraz budowy i eksploatacji urządzeń elektrycznych oraz dowód z opinii biegłego z dziedziny geodezji.

Z. R. podał, że przez działkę (...) przebiegają linie jednotorowe 110kV D.-D. Młyn i (...) -D., znajduje się na niej słup kratowy Nr 94. Biegły ustalił, że teren niezbędny do posadowienia i eksploatacji linii 110kV zgodnie z jej przeznaczeniem oraz do ewentualnej przebudowy i należy utożsamiać to z pasem dla ustanowienia służebności przesyłu energii elektrycznej. W tym przypadku szerokość ta będzie wynosiła $S=6,5\text{ m} + 7\text{ m} = 13,5\text{ m}$. Zatem przyjmując należy, że szerokość powierzchni służebności przesyłu będzie wynosiła 13,5 m. Ponadto biegły podał, że dla tej linii pomiary jej oddziaływania elektromagnetycznego nie były sporządzone, zostaną sporządzone po dokonanych przeglądach i wykonanych modernizacjach zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych pól. Biegły w celu ustalenia wartości pola elektrycznego i elektromagnetycznego posłużył się wynikami pomiarów o bliźniaczej konstrukcji i wielkościach przesyłowych relacji (...) K. - (...) G..

Następnie w opinii uzupełniającej która wpłynęła do Sądu w dniu 06 lutego 2018 roku podał, że opinia sądowa została sporządzona w oparciu o postanowienie sądu i biegły w pełni ją podtrzymuje a zarzuty pełnomocnika uczestnika mają jedynie polemiczny charakter. Biegły podał, że w jego ocenie wizja lokalna nie dała nadziei na zmianę przeznaczenia działki. W ocenie biegłego pełnomocnik wnioskodawcy zbyt lekkomyślnie zarządza finansami swojego mocodawcy narażając go na dodatkowe koszty. Podsumowując biegły podał, że wykonana opinia oraz opracowanie geodety wypełnia jego zdaniem całość tematyki związanej z wyznaczeniem „powierzchni służebności przesyłu energii elektrycznej” dla przedmiotowej działki.

W drugiej opinii uzupełniającej biegły sądowy w zakresie sieci instalacji elektrycznych Z. R. ustalił szerokość powierzchni służebności wraz z korektą co do działki (...). Szerokość pasa po korekcie, będzie wynosiła 10,5 m. Dla linii kablowej SN 15kV, która powstała w wyniku wymiany części napowietrznej na kablową szerokość powierzchni służebności przesyłu wynosi 0,5 m przy długości linii na działce (...), $l=141,94\text{ m}$. Powierzchnia służebności pod linią

wynosi: $P=L \times S$ gdzie L to długość kabla na działce, P to powierzchnia służebności, $P = 141,94 \text{ m} \times 70,97 \text{ m}^2$. Nowe szerokości służebności dla linii WN nie zostały ujęte w pracochłonności opinii.

Następnie biegły sądowy w dziedzinie geodezji P. I. wykonał pomiar słupów na których podwieszona jest linia przesyłowa 110kV relacji D.- (...) Młyn i (...) -D.. Biegły po przyjęciu, że szerokość pasa służebności została ustalona na szerokości 13,5 m (po 6,75 m w każdą stronę) dokonał obliczenia powierzchni służebności przesyłu. Na działce (...) jest to 0,3700 ha) 0,1237 ha +0,2463 ha. Biegły opracował „mapy do ustalenia służebności przesyłu”(k. 636-638).

Biegły geodeta w opinii uzupełniającej 12 grudnia 2019 roku określił zasięg szerokości pasa gruntu niezbędnego do funkcjonowania urządzeń elektromagnetycznych. Dla linii przesyłowej podziemnej 15 kV pas gruntu o szerokości 0,5 metra po 0,25 metra w każdą stronę od osi przesyłu linii kablowej. Łączna powierzchnia służebności przesyłu dla linii kablowej 15kV w granicach działki nr (...) wynosi 0,0093 ha. Wykonane mapy zostały uwierzytelnione stosownymi pieczęciami Starosty S.- (...) i stanowią podstawę do dokonania wpisów zmian w księgach wieczystych wynikających z postanowienia Sądu.

W ostatniej aktualnej na dzień wydania postanowienia opinii biegłego sądowego K. K. wskazał on na wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności wynosi:

- a) 18.300 zł dla działki o numerze ewidencyjnym (...);
- b) 2.900 zł dla działki o numerze ewidencyjnym (...);
- c) 1.120 zł dla działek o (...)

W orzecznictwie wskazano, iż wykonywanie uprawnień w zakresie wynikającym z decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, stanowiącej tytuł prawny do ich wykonywania, nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Decyzja ta wprowadzała trwale ograniczenie prawa własności nieruchomości, które dotyczy każdego kolejnego właściciela, a jednocześnie jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w decyzji nieruchomości (wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 24 listopada 2015 r. sygn. akt VI ACa (...), LEX nr 1992937).

Ponadto wskazano, iż wszelkie szkody związane z ograniczeniem własności na podstawie art. 35 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości mieszczą się w odszkodowaniu określonym przez jej art. 36. Regulując w ust. 1 tego artykułu odszkodowanie należne właścicielowi nieruchomości objęto nim wszelkie straty związane z założeniem i przeprowadzeniem przewodów lub urządzeń, o czym mowa w art. 35 powyższej ustawy, włącznie ze zmniejszeniem wartości nieruchomości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł.z dnia 1 kwietnia 2016 r. sygn. akt I ACa 1233/15, LEX nr 2044391).

Wnioskodawczyni została właścicielką przedmiotowych działek po posadowieniu na nich słupów energetycznych i linii energetycznej. W/w były już nieruchomości obciążone, z posadowioną linią energetyczną, co niewątpliwie wpłynęło na wartość nieruchomości. Innymi słowy: zmniejszenie wartości nieruchomości z uwagi na posadowienie na nich linii miało miejsce w momencie, gdy te linie tam posadowiono (czyli w chwili, gdy wnioskodawczyni nie była jeszcze właścicielką działek), a nie w momencie, gdy wnioskodawczyni nabyła te działki lub później. Aktualnie, w świetle wyżej powołanego orzeczenia, uczestnikom postępowania będzie przysługiwało odszkodowanie za ewentualne szkody poniesione w związku z korzystaniem z nieruchomości przez wnioskodawcę (szkody wyrządzone np. podczas konserwacji linii).

Sąd przeprowadził w sprawie dowody z opinii biegłych z zakresu elektroenergetyki, geodezji i szacowania nieruchomości dotyczących przedmiotowych nieruchomości, na wniosek stron. Z uwagi na posiadane wiadomości specjalne, poziom wiedzy i doświadczenie zawodowe, biegli mogli w sposób profesjonalny wyznaczyć zakres pasa tej służebności, ustalić wysokość wynagrodzenia za współkorzystanie przez przedsiębiorstwo przesyłowe z tej

nieruchomości w przyszłości w pasie służebności przesyłu. Sąd nie posiada wiedzy fachowej, za pomocą której mógłby wyznaczyć i ocenić, te okoliczności. Nie należy również zapominać, iż dowód z opinii biegłych, jest o tyle pomocny dla Sądu, iż cechuje go obiektywizm, bezstronność oraz brak interesu w sprawie. W ocenie Sądu opinie ww. biegłych sądowych z zakresu elektroenergetyki, geodezji i szacowania nieruchomości sporządzone w niniejszej sprawie są rzetelne, logiczne i przekonujące. Sporządzone zostały w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, co do których nie ujawniły się żadne okoliczności w sprawie, które podważałyby ich legalność czy rzetelność sporządzenia. Opinie te podlegały, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c, lecz co odróżnia je pod tym względem, to szczególnie dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (postanowienie SN z dnia 07.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64). Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej. Nadaje to pierwszorzędne znaczenie, przy tej ocenie, kryterium poziomu wiedzy biegłego. Gdy więc sąd zleca biegłemu wydanie opinii, musi mieć na względzie to, czy dysponuje on wiadomościami specjalnymi niezbędnymi dla stwierdzenia okoliczności mających istotny wpływ dla rozstrzygnięcia sprawy. Wiadomości specjalne mogą wynikać zarówno z przygotowania teoretycznego, jak i wykonywanej w danej dziedzinie pracy i nabytych stąd umiejętności oceny występujących tam zagadnień. Stąd też Sąd, mając na uwadze ów kryteria oceny, w pełni przypisał przmiot wiarygodności ww. opiniom biegłych sądowych. Zostały one sporządzone przez specjalistów, którzy nie mieli żadnego interesu w podaniu zakresu pasa służebności przesyłu i należnego za jego ustanowienie wynagrodzenia niezgodnie z rzeczywistością. Nie mieli też żadnego interesu oceniając stan przedmiotowej nieruchomości. Zatem opinie te są pełne i jasne, sporządzone rzetelnie i przy zastosowaniu fachowej wiedzy.

Podsumowując powyższe rozważania Sąd uwzględnił wniosek wnioskodawczyni co do ustanowienia na wszystkich nieruchomościach objętych wnioskiem służebność przesyłu polegającej na prawie utrzymania na nieruchomości napowietrznej linii elektroenergetycznej na linię kablową (podziemną) i następnie utrzymywania na nieruchomości w miejsce napowietrznej linii kablowej średniego napięcia 15kV, oraz na prawie przechodu i przejazdu przez teren w celu dokonywania prac związanych z eksploatacją, konserwacją, przeprowadzaniem remontów, przebudową, modernizacją usuwaniem awarii opisanych wyżej.

Uczestnik postępowania podniósł w toku postępowania zarzut zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej swą treścią treści służebności przesyłu.

Kwestia ta wymaga rozważenia w pierwszej kolejności samej problematyki ograniczonego prawa rzeczowego, jakim jest prawo służebności przesyłu i możliwości nabycia go przez zasiedzenie, a następnie rozważenie czy in concreto doszło do jego nabycia w drodze zasiedzenia przez uczestnika.

Dodać w tym miejscu należy, że Sądowi orzekającemu w tej sprawie znane jest szerokie spektrum poglądów wyrażonych w doktrynie na temat dopuszczalności i warunków nabycia służebności przesyłu lub służebności podobnej do służebności przesyłu (z opracowań monograficznych np. B. Rakoczy, Zasiedzenie służebności przesyłu, Warszawa 2014), w szczególności zaś dominujący chyba obecnie w nauce pogląd niedopuszczający takiej możliwości przed 2018 r. (w przypadku dobrej wiary) lub 2023 rokiem (w przypadku złej wiary – zamiast wielu por. w szczególności K. M., Problematyka intertemporalna służebności przesyłu, Kwartalnik Prawa Prywatnego (...), str. 91 – 152 i powołana tam bogata literatura i orzecznictwo) a także bogate, częściowo zmienne orzecznictwo. Ramy uzasadnienia postanowienia nie pozwalają jednak na szczegółowe omówienie tej złożonej problematyki, stąd uzasadnienie ograniczy się do przedstawienia poglądu Sądu orzekającego na sprawę (często znajdującego poparcie w dominującym lub najświeższym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych).

ODTĄD

Prawo służebności przesyłu, jako szczególną, wyodrębnioną odmianą służebności gruntowej, wprowadzono ustawą nowelizującą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

Nr 116, poz. 731) – przepisy art. 3051 k.c. i następne, która weszła w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. Z uwagi na okres, od którego obowiązuje regulacja co do służebności przesyłu, mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy wskazać należy, że w poprzedzającym ww. regulację stanie prawnym również możliwe było ustanowienie takowej służebności w ramach odpowiedniego ukształtowania treści służebności gruntowej. W roli uprawnionego do korzystania z nieruchomości obciążonej występuje przedsiębiorstwo energetyczne, zaś uprawnienia nabywane w ramach tegoż prawa obejmują budowę i eksploatację urządzeń przesyłowych. Tożsame stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2007 r., sygn. akt III CZP 89/08 i podtrzymywał je konsekwentnie w kolejnych orzeczeniach (np. postanowienie SN z dnia 09.10.2014 r., IV CSK 32/14, niepubl.). Stąd też w niniejszej sprawie przyjęto, że istniała obiektywna możliwość posiadania przez uczestnika (lub jego poprzedników prawnych) służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, nawet przed jej ustawowym wyodrębnieniem z zakresu służebności gruntowej w drodze ustawy nowelizującej k.c. z 2008 r.

Kwestię nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia reguluje art. 292 k.c., z którego treści, nakazującego odpowiednio stosować regulacje przewidziane dla zasiedzenia nieruchomości, wynika, że dla zasiedzenia służebności wymagane jest uprzednie posiadanie tejże służebności przez ustawowo wskazany okres czasu (określony w treści art. 172 k.c.). Nadmienić należy, że z uwagi na charakter tejże służebności, posiadanie zmierzające do jej zasiedzenia winno być postrzegane jako zakresowo odrębne od posiadania zmierzającego do nabycia nieruchomości. Wymagane jest korzystanie z nieruchomości obciążonej dokładnie w taki sposób, w jaki korzystałaby z niej podmiot, któremu takowa służebność już przysługuje, tj. poprzez wzniesienie trwałych i widocznych urządzeń, w tym wypadku służących do przesyłu energii elektrycznej, a także korzystanie z nich (przesyłanie energii, dokonywanie ich konserwacji i napraw). Ww. ustawowo wskazany okres nieprzerwanego posiadania, który stanowi przesłankę konstytutywną dla nabycia służebności w drodze zasiedzenia uregulowany został odmiennie w zależności od dobrej, bądź złej wiary posiadacza.

Zaznaczyć też należy, że „W skład przedsiębiorstwa przesyłowego wchodzi nieruchomości oraz stanowiące jego własność urządzenia przesyłowe naziemne lub podziemne, w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa. W wypadku przedsiębiorstwa energetycznego linie energetyczne stanowią składnik przedsiębiorstwa, słupy i linie stanowią bowiem element sieci pozostający z nią w związku funkcjonalnym, niezależnie od tego, czy są posadowione na nieruchomości obciążonej. Zasadnicze znaczenie należy przyznać więc temu trwałemu funkcjonalnemu związkowi sieci przesyłowej ze składnikami przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym oraz celowi ustanowienia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, którym jest zwiększenie użyteczności nie konkretnie oznaczonej nieruchomości a zwiększenie użyteczności przedsiębiorstwa; w tym wypadku chodzi o ułatwienie przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej, które odbywa się za pomocą linii napowietrznych połączonych ze stacjami elektroenergetycznymi. Z tych względów, w stanie prawnym obowiązującym przed dniem wejścia w życie art. 305[1] KC, tj. 3 sierpnia 2008 r., na podstawie art. 285 i 292 KC, stosowanych przez analogię, możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego bez potrzeby wskazania i wykazania przez wnioskodawcę danych identyfikujących nieruchomość władnącą” (tak SN w postanowieniu z dnia 18.09.2014 r., V CSK 553/13, niepubl.). Przy czym ostatnio SN zmienił zdanie zauważając, że „Odstąpienie w drodze wykładni od konieczności określenia w orzeczeniu nieruchomości władnącej, na rzecz której nastąpił ex lege skutek zasiedzenia, nastąpiło w rezultacie odwołania się do pojęcia przedsiębiorstwa w ujęciu przedmiotowym i przyjęcia domniemania, że składnikiem przedsiębiorstwa przesyłowego jest zawsze taka nieruchomość. Przy tego rodzaju koncepcji brak określenia nieruchomości władnącej jest tylko technicznym uproszczeniem służącym przyspieszeniu postępowania i nie świadczy o braku wystąpienia przesłanki merytorycznej w postaci nieruchomości władnącej” (postanowienie SN z dnia 04.07.2014 r., II CSK 551/13, niepubl.).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie przyjmuje za własne stanowisko wyrażone w pierwszym z powołanych orzeczeń (z dnia 18.09.2014 r.). Niezależnie jednak od tego czy przyjmiemy, że uczestnik w ogóle nie musi wskazywać nieruchomości władnącej, czy też, że istnieje domniemanie istnienia nieruchomości władnącej (co jest istotne dla stanów faktycznych, gdzie upływ okresu zasiedzenia nastąpił do 2008 roku), należy wskazać, że wnioskodawcy domniemania takiego nie obalili.

Zgodnie z art. 352 § 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Warunkiem zasiedzenia służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego z trwałego i widocznego urządzenia - art. 292 k.c. (np. postawienie na cudzej nieruchomości i korzystanie ze słupa przesyłowego, na którym rozpięto kabel wysokiego, średniego lub niskiego napięcia lub rozpięcie takiego kabla nad gruntem). Nie ma więc przeszkód do uznania przedsiębiorcy, który korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu, a nie ma tytułu prawnego do władania tą nieruchomością, za posiadacza takiej służebności. Co istotne Sąd Najwyższy dopuszczał taką możliwość jeszcze przed nowelizacją kodeksu cywilnego, dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw, która wprowadziła do polskiego systemu prawnego służebność przesyłu (zob. postanowienie SN z dnia 4 października 2006 r., II CSK 11/06, niepubl.; postanowienie SN z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, Biul. SN 2002, nr 11, s. 7; wyrok SN z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, niepubl.; wyrok SN z dnia 8 czerwca 2005 r., V CSK 679/04, niepubl.; postanowienie SN z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05, Biul. SN 2006, nr 5).

W uchwale z dnia 7 października 2008 r. (III CZP 89/08, (...) nr 11, s. 2) SN wskazał, że "przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 3051-3054 k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu w ruchu przedsiębiorstwa". Nie ma przy tym potrzeby oznaczania nieruchomości władnącej. Skoro powołana ustawa nie zawiera przepisów przejściowych, m.in. w zakresie zasiedzenia służebności przesyłu, należy przyjąć, że jeżeli termin prowadzący do zasiedzenia służebności upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (to jest przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r.) to sąd stwierdzi nabycie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jeżeli zaś po tej dacie - sąd stwierdzi zasiedzenie służebności przesyłu (odmiennie K. M., Problematyka intertemporalna służebności przesyłu, Kwartalnik Prawa Prywatnego (...), str. 91 – 152).

II.

Kolejna kwestia dotyczy wymaganych okresów zasiedzenia.

Wg uczestnika urzędzenia istniały i korzystał z nich uczestnik bądź jego poprzednicy prawni od 1940 r. zaś co do jednej z działek od nieustalonej daty przed 1988 rokiem.

Z dniem 01.01.1965 roku wszedł w życie aktualnie obowiązujący Kodeks cywilny (art. I ustawy z dnia 23.04.1964 roku Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny - Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.). Tekst pierwotny Kodeksu cywilnego przewidywał, iż posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dziesięciu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie – art. 172 § 1 k.c.). Zgodnie z art. 172 § 2 k.c. w pierwotnym brzmieniu po upływie lat dwudziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Równocześnie w dniu 01.01.1965 roku wszedł w życie art. 177 k.c., zgodnie z którym przepisów o nabyciu własności przez zasiedzenie nie stosuje się, jeżeli nieruchomość jest przedmiotem własności państwowej. Przepisy te (art. 172 k.c. w brzmieniu pierwotnym i art. 177 k.c.) obowiązywały do 30.09.1990 roku. Tak więc od dnia 01.01.1965 r. do dnia 30.09.1990 r. wymagane okresy posiadania do stwierdzenia zasiedzenia wynosiły:

- 10 lat w dobrej wierze,
- 20 lat w złej wierze,
- nie można było nabyć przez zasiedzenie własności państwowej.

Z uwagi na zmianę wymaganych okresów posiadania od dnia 01.01.1965 r. (co do dobrej wiary z 20 lat na 10 lat; co do złej wiary z 30 lat na 20 lat) oraz wprowadzenie zakazu nabywania przez zasiedzenie nieruchomości państwowych konieczne było uregulowanie stanów przejściowych co nastąpiło w art. XLI ustawy Przepisy wprowadzające Kodeks

cywilny. Zgodnie z § 1 tego artykułu do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego, stosuje się od tej chwili przepisy tego kodeksu; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. W myśl art. XLI § 2 ustawy Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny jeżeli termin zasiedzenia według kodeksu cywilnego jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg zasiedzenia rozpoczyna się z dniem wejścia kodeksu w życie; jeżeli jednak zasiedzenie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu określonego w przepisach dotychczasowych wcześniej, zasiedzenie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

W dniu 01.10.1990 roku weszła w życie nowelizacja Kodeksu cywilnego, która:

- zmieniła wymagane okresy posiadania prowadzące do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie (art. 172 k.c.),
- zniósła zakaz "zasiadywania" nieruchomości państwowych (art. 177 k.c.).

Zgodnie z art. 172 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 01.10.1990 r. posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Zgodnie z art. 172 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 01.10.1990 r. po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Art. 177 k.c. skreślono.

III.

Kolejny problem dotyczy tego, iż do 1989 r. obowiązywała zasada jednolitego funduszu własności państwowej, zaś poprzednik prawny uczestnika był przedsiębiorstwem państwowym. Uczestnik, zgodnie z art. 176 § 1 w zw. z art. 292 k.c., może zaliczyć do okresu swojego posiadania służebności przesyłu, okres posiadania tej służebności przez Skarb Państwa przed dniem 1 lutego 1989 r. Obowiązujący do dnia 31 stycznia 1989 r. art. 128 k.c., wyrażający zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, uniemożliwiał państwowym osobom prawnym, sprawującym zarząd mieniem państwowym, nabycie jakichkolwiek praw do tego mienia, a zatem w okresie obowiązywania tego przepisu Skarb Państwa, a nie przedsiębiorstwo państwowe, był posiadaczem urządzeń przesyłowych i cudzej nieruchomości, na której je posadowiono i tylko on, a nie przedsiębiorstwo państwowe, mógł nabyć przez zasiedzenie służebność gruntową przesyłu.

Niezależnie od tego należy też wziąć pod uwagę, że „Uwłaszczenie państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczenia nieruchomości (Dz.U. Nr 79, poz. 464 ze zm.) oraz przepisów określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych. Dopóty zatem wspomniane uwłaszczenie nie nastąpiło, państwowe osoby prawne nie miały samodzielnych praw do składników mienia państwowego, którym dotychczas zarządzały, nadal wykonywały w tym zakresie jedynie uprawnienia Skarbu Państwa. Dopiero od dnia wejścia w życie tej ustawy, a to od 5 grudnia 1990 r. mogły wykonywać posiadanie "dla siebie", czyli we własnym imieniu i na swoją rzecz" (wyrok SA w K. z dnia 25.11.2014 r., V ACa (...), niepubl.).

W efekcie należy uznać, że przedsiębiorstwo państwowe korzystające z słupów i linii na gruncie Skarbu Państwa mogło rozpocząć posiadanie prowadzące do nabycia służebności przez zasiedzenie na swoją rzecz (a nie Skarbu Państwa) od dnia 05.12.1990 r.

IV.

Kolejny problem dotyczy przeniesienia posiadania w rozumieniu art. 176 k.c. w zw. z art. 292 k.c. między Skarbem Państwa a przedsiębiorstwem państwowym bądź jednoosobową spółką skarbu państwa, skoro przedsiębiorstwo państwowe działało do 1990 roku na rzecz Skarbu Państwa, a następnie swoją własną.

Zgodnie z art. 176 § 1 k.c. jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści.

Ustawodawca nie stworzył żadnych szczególnych zasad regulujących przeniesienie posiadania służebności w tym także o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a zatem należy do niego stosować ogólne reguły ustalone w art. 348-351 k.c. Obowiązek wykazania, że takie przeniesienie posiadania miało miejsce obciąża osobę, która powołuje się na art. 176 § 1 k.c. (tak SN w postanowieniu z 06.03.2015 r., III CSK 192/14, niepubl.).

Przekształcenie Zakładu (...) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa nastąpiło na mocy przepisów wówczas obowiązującej ustawy z dnia 05 lutego 1993 roku o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. z 1993 r. Nr 16, poz. 69). Ustawa określała zasady przekształceń własnościowych m.in. przedsiębiorstw państwowych zajmujących się wytwarzaniem oraz przesyłem i zbytem energii elektrycznej i ciepłej.

Zgodnie z art. 2 ustęp 1 tej ustawy przekształcenie przedsiębiorstw państwowych w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa następowało na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 i Nr 85, poz. 498 oraz z 1991 r. Nr 60, poz. 253 i Nr 111, poz. 480), zgodnie zaś z treścią art. 5 ust. 1 tej ustawy spółka powstała w wyniku przekształcenia, wstępowała we wszystkie prawa i obowiązki przekształconych przedsiębiorstw państwowych.

Komercjalizacja, w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy, z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.), polega na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w spółkę (...), a spółka ta wstępuje we wszystkie stosunki prawne, których podmiotem było przedsiębiorstwo państwowe, bez względu na charakter prawny tych stosunków.

W ocenie Sądu treść powyższych przepisów prowadzi do wniosku, iż uczestnik postępowania (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wstąpił w całokształt sytuacji prawnej swojego poprzednika - przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...) (i jego poprzedników prawnych).

Jak wyjaśnił SN w wyroku z 07.08.2014 r., II CSK 610/13, niepubl.: „Następstwem komercjalizacji państwowych przedsiębiorstw energetycznych, dokonanej w oparciu o ustawę z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 69 ze zm.), a polegającej na przekształceniu przedsiębiorstw państwowych w jednoosobowe spółki akcyjne Skarbu Państwa, które wstępowały w ich prawa i obowiązki, wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe, była sukcesja uniwersalna częściowa, która dotyczyła wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, choćby nie były wskazane jako jego składniki, także jeżeli strony nie uświadamiały sobie ich istnienia czy przynależności do przedsiębiorstwa. Dopiero wyłączenie części z nich wymagałoby wyraźnego wskazania w akcie podziału przedsiębiorstwa państwowego. Konsekwentnie przyjęto, że co do służebności gruntowych zbliżonych do służebności przesyłu, których powstanie potwierdziło późniejsze deklaratywne orzeczenie sądowe o zasiedzeniu, następstwo prawne dokonane w oparciu o wskazane podstawy należy przyjąć za wykazane już w wypadku przedstawienia zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu potwierdzającego zakres następstw podmiotowych i przedmiotowych”.

Podsumowując ten wątek należy znów odróżnić dwie sytuacje:

- gdy okres zasiedzenia skończył się przed 1990 rokiem – wówczas powstała już służebność (na rzecz Skarbu Państwa) i ta istniejąca służebność przechodzi na następców prawnych Skarbu Państwa na skutek samych przekształceń

własnościowych (nie jest potrzebne jakieś „przeniesienie posiadania” takich, istniejących już, ograniczonych praw rzeczowych),

- gdy okres zasiedzenia nie skończył się do 1990 roku – wówczas należy uznać, że musi dojść do przeniesienia posiadania w rozumieniu art. 176 § 1 k.c. (między Skarbem Państwa a nowym posiadaczem). Takie przeniesienie posiadania miało miejsce w tej sprawie w dniu 09.07.1993 r. Jak wyjaśnił SA w Ł. w uzasadnieniu wyroku z dnia 17.10.2013 r., I ACa (...) wydanie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu (a więc reprezentanta Skarbu Państwa) o podziale przedsiębiorstwa państwowego i przekazaniu majątku do (...) S.A., jest niczym innym jak przeniesieniem posiadania służebności, skoro z sieci tych najpierw Skarb Państwa a potem poprzednik prawny uczestnika korzystał jak posiadacz służebności.

W niniejszej sprawie minister wydał identyczne zarządzenie z tą samą datą, załączając wykaz przekazywanych do (...) S.A. składników majątkowych. Pozostałe składniki przekazano zaś poprzednikowi prawnemu uczestnika.

Istotne jest też to, że chodzi o ograniczone prawo rzeczowe, które nie zostało wpisane do księgi wieczystej.

V.

Kolejne zagadnienie mające znaczenie dla sprawy to ocena dobrej lub złej wiary posiadacza.

Po pierwsze, o istnieniu dobrej lub złej wiary posiadacza decyduje moment objęcia przedmiotu posiadania w posiadanie (tak np. ostatnio SN w postanowieniu z dnia 03.10.2014 r., V CSK 579/13, niepubl.).

Przez pojęcie dobrej wiary w znaczeniu subiektywnym rozumie się stan psychiczny określonej osoby polegający na błędnym, lecz w danych okolicznościach usprawiedliwionym, mniemaniu o istnieniu prawa lub stosunku prawnego

W złej wierze jest ten, kto wie lub z łatwością mógł się dowiedzieć o prawdziwym stanie rzeczy.

Co do zasady niezachowanie formy aktu notarialnego przy objęciu w posiadanie służebności gruntowej oznacza złą wiarę posiadacza służebności (tak też wyrok WSA w Warszawie z dnia 22.09.2011 r., (...) 548/10, niepubl.). Taką samą linię orzecznictwa, jak odnośnie służebności, przyjmował SN w odniesieniu do nabycia własności nieruchomości bez zachowania formy aktu notarialnego (por. np. postanowienie SN z dnia 27.04.2001 r., V CKN 219/00, niepubl.; uchwała SN z dnia 06.12.1991 r., III CZP 108/91, OSNC 1992/4, poz. 48).

Ponadto „1. Dobra wiara zasiadającego posiadacza występuje wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza cudzego prawa. W odniesieniu do posiadania prowadzącego do zasiedzenia, o rodzaju wiary posiadacza decyduje wyłącznie chwila objęcia posiadania. Wynika to wprost z wykładni językowej art. 172 KC (mowa w nim o uzyskaniu posiadania), stosowanego poprzez art. 176 KC także do następców pierwotnego posiadacza przy doliczaniu posiadania poprzednika i przez art. 292 KC odpowiednio do nabycia przez zasiedzenie służebności. Późniejsza zmiana przekonania posiadacza lub jego poprzednika dla biegu terminu zasiedzenia nieruchomości jest już okolicznością nerelevantną.

2. Domniemanie dobrej wiary posiadacza (art. 7 KC) wzruszyć może dowód, że posiadacz w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o tym, że narusza swym zachowaniem prawo innej osoby. Takim dowodem może być stwierdzenie braku własnego tytułu posiadacza uprawniającego do wejścia na cudzy grunt czy korzystania z niego w określonym zakresie” (tak SN w postanowieniu z dnia 07.05.2014 r., II CSK 472/13, niepubl.).

„Przemawia za posiadaniem w złej wierze sytuacja, w której pomiędzy stronami, bądź ich poprzednikami prawnymi, nigdy nie została zawarta umowa regulująca prawa pozwanej do tej części gruntu, na której posadowione zostały urządzenia energetyczne” (wyrok SA w B. z dnia 03.12.2013 r., I ACa (...), niepubl.).

Zarazem jednak zgodnie z art. 7 k.c. istnieje domniemanie dobrej wiary, zaś zgodnie z art. 341 k.c. domniemywa się zgodność posiadania ze stanem prawnym. To na wnioskodawcach ciążył więc obowiązek obalenia domniemania dobrej wiary posiadacza w chwili objęcia służebności w posiadanie, zaś w tym kierunku nie zaproponowano żadnego materiału dowodowego.

Na dobrą wiarę posiadacza w sytuacji analogicznej do istniejącej w tym postępowaniu wskazuje SN w swoim orzecznictwie. Np. zgodnie z wyrokiem z dnia 29.04.2009 r., II CSK 560/08 (niepubl.) „Przedsiębiorca energetyczny, któremu się nie dowiedzie, że on lub jego poprzednik prawny działał bezprawnie stawiając słupy i nieodpłatnie eksploatując linię energetyczną na gruntach leśnych należących do Skarbu Państwa, w zakresie odpowiadającym treści służebności jest zobowiązany do zapłacenia wynagrodzenia za korzystanie z tych gruntów od chwili dowiedzenia się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o to wynagrodzenie (art. 224 § 2 zd. 1, art. 222 § 2 i art. 352 k.c.)”.

Z kolei SA w B. w wyroku z dnia 19.03.2015 r., I ACa (...) (niepubl.) orzekł, że „Świadomość operatora energetycznego, że działania jego poprzednika, który zbudował urządzenia energetyczne na gruncie były zgodne z prawem, daje podstawę twierdzeniu, że żądania właścicieli gruntu o charakterze negatoryjnym, oceniane prawidłowo jako nieuzasadnione, nie mogą pozbawiać tego operatora, jako posiadacza nieruchomości w granicach posiadania służebności przesyłu, dobrej wiary”.

Zgodnie z postanowieniem SN z dnia 07.05.2014 r., II CSK 472/13 (niepubl.) „Dobra wiara zasiadającego posiadacza występuje wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza cudzego prawa”.

VI.

Ostatnia istotna kwestia dotyczy tego, że gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle dojść do zasiedzenia służebności przesyłu, gdyż właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność (tak np. SN w postanowieniu z dnia 04.07.2014 r., II CSK 551/13, niepubl.). Sytuacja taka miała zaś miejsce w przypadku korzystania z linii energetycznych przez przedsiębiorstwo państwowe na gruntach Skarbu Państwa przed ich nabyciem przez osoby fizyczne. „Bieg terminu zasiedzenia służebności linii przesyłowej znajdującej się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego, przebiegającej po działce stanowiącej własność Skarbu Państwa, będącej w zarządzie innej państwowej osoby prawnej, nie mógł się rozpocząć przed dniem 5 grudnia 1990 r.” (postanowienie SN z dnia 04.07.2014 r., II CSK 551/13, Biuletyn SN 2014/10/10);

„1. Gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle dojść do zasiedzenia służebności przesyłu, gdyż właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność.

2. W okresie obowiązywania art. 128 k.c., wyrażającego konstrukcję jednolitej własności państwowej, zasiedzenie własności przez przedsiębiorstwo państwowe na swoją rzecz, także w odniesieniu do działek stanowiących własność osób fizycznych, było niedopuszczalne” (tak postanowienie SN z dnia 04.07.2014 r., II CSK 551/13, Biuletyn SN 2014/10/10).

VII.

Przenosząc powyższe założenia na grunt ustalonego stanu faktycznego należy stwierdzić, że władztwo wykonywane przez uczestnika i jego poprzedników prawnych na nieruchomościach wnioskodawców odpowiadało zakresowi służebności gruntowej przesyłu (od 2008 r.) lub służebności podobnej do służebności przesyłu (do 2008 r.), polegało ono bowiem na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń do przesyłu energii elektrycznej – linii średniego i niskiego napięcia oraz słupów i transformatora - oraz w celu konserwacji i naprawy, co stanowiło przedmiot

działalności przedsiębiorstwa. Było wykonywane "dla siebie" w zakresie i w sposób, jaki odpowiadał służebności gruntowej przesyłu.

Dalej należy stwierdzić, że objęcie służebności w posiadanie nastąpiło:

- co do działki nr – od dnia 30.12.1980 r. (z chwilą

- co do działki nr od dnia . (z chwilą

- co do działki nr - od dnia 05.12.1990 r. (z chwilą uwłaszczenie państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie na podstawie ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczenia nieruchomości),

05.12.1990 r. (z chwilą uwłaszczenie państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie na podstawie

Do ustalenia daty objęcia służebności

Kolejny wniosek, jaki jest istotny dla rozstrzygnięcia to to, że objęcie służebności w posiadanie następowało zawsze w dobrej wierze. Co do niektórych nieruchomości nie ma to znaczenia, bo od objęcia służebności w posiadanie upłynął już także okres 30-letni (a więc nabycie służebności nastąpiłoby także przy przyjęciu złej wiary). Co do innych ma to znaczenie (dotyczy to w szczególności nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa w 1990 roku, gdyż wtedy uczestnik nie może doliczyć okresu posiadania przed 05.12.1990 rokiem nieruchomości państwowej).

Domniemanie dobrej wiary nie zostało obalone. Co do większości linii powstały one w czasie, gdy były to tereny Niemiec (w 1940 roku). Objęcie linii w posiadanie nastąpiło w ramach przejęcia majątku ponemieckiego i przekazania go w zarząd przedsiębiorstwu państwowemu. Dalsze korzystanie z linii – niezależnie od „przekształceń własnościowych” gruntów pod tymi liniami stanowiło po prostu kontynuację wcześniejszego posiadania. Uczestnik i jego poprzednicy prawni nie mieli podstaw do przyjmowania, że Skarb Państwa po rozdzieleniu własności Skarbu Państwa i przedsiębiorstw państwowych kwestionuje prawo uczestnika (poprzedników prawnych) do dalszego korzystania z linii. Dodać trzeba, że linie były w latach 80-tych remontowane i niezależnie od tego czy chodzi o linie na gruntach Skarbu Państwa czy osób prywatnych uczestnik (poprzednicy prawni) nie mieli problemu z uzyskaniem odpowiednich zezwoleń, zgód i dokonaniem odbioru linii do użytku. Wszystko to przemawia za dobrą wiarą uczestnika (poprzedników prawnych).

Co do jedynej linii, co do której nie ustalono daty jej wybudowania wiadomo, że istniała ponad 30 lat. Kapitałny remont linii przeprowadzono w 1988 roku a remonty takie wykonuje się nie wcześniej niż po 10 latach użytkowania (powstałaby więc ok. 1978 roku). Na dodatek istniała już w chwili nabycia działki przez wnioskodawców (czyli w 1980 roku). Także więc co do tej linii (tj. linii na działce nr (...)), nastąpiło nabycie służebności niezależnie od dobrej (w 2000 r.) lub złej (w 2010 r.) wiary.

Późniejsza zmiana w zakresie dobrej lub złej wiary – nawet jeśli miałyby miejsce – nie ma znaczenia dla oceny wymaganego okresu zasiedzenia.

W związku z tym Sąd przyjął, że wymagany okres posiadania co do zasiedzenia służebności dla każdej z działek wynosi 20 lat od objęcia służebności w posiadanie, a więc upłynął najpóźniej 05.12.2010 roku.

Tym samym służebność przesyłu na wszystkich działkach została nabyta przed złożeniem wniosku wnioskodawców. Wniosek w tej sprawie złożony w 2015 roku należało więc oddalić.

Należy też zauważyć, że co do gruntów, które najpierw stanowiły własność osób fizycznych, potem Skarbu Państwa (ale przed 05.12.1990 r.) a następnie znowu osób fizycznych, Sąd nie badał czy w czasie, kiedy przed nabyciem własności gruntu przez Skarb Państwa był on własnością osoby fizycznej doszło do zasiedzenia służebności na gruncie

tej pierwszej osoby fizycznej (co mogło mieć miejsce np. co do gruntu będącego wcześniej własnością Państwa R. lub Państwa N. – działki o obecnych numerach 499 i 329/2), albowiem w momencie, kiedy własność tych gruntów wróciła do Skarbu Państwa (co do tych konkretnie działek nastąpiło odpowiednio 15.09.1980 r. i 24.08.1961 r.) doszłoby do konfuzji prawa służebności i jego wygaśnięcia.

Oceniając zarówno samą możliwość nabycia służebności przez zasiedzenie jak i dobra wiarę nabywcy Sąd miał też na uwadze, że „Do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie, trwale i widoczne urządzenie (art. 292 k.c.) nie może być wykonane przez właściciela nieruchomości obciążonej, ale niekoniecznie musi to uczynić korzystający z urządzenia właściciel nieruchomości władnącej” (tak SN w postanowieniu z dnia 24.04.2002 r., V CKN 972/00, niepubl.). Jest więc możliwe nabycie służebności podobnej do służebności przesyłu lub służebności przesyłu przy korzystaniu z linii tzw. „poniemieckich” jak w tej sprawie.

W ocenie Sądu żądanie wnioskodawczyni wynagrodzenia w wysokości 36.254,64 zł nie jest zasadne. Wynagrodzenie w kwociezł jest prawidłowe. W tym zakresie Sąd oparł się na opinii biegłego z zakresu (...)

Z powyższych powodów Sąd w zakresie ustalenia wysokości jednorazowego wynagrodzenia zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy rzecz wnioskodawczyni A. M.netto zgodnie z opinią biegłego z zakresu wyceny nieruchomości orzekając jak w pkt II postanowienia.

W pozostałym zakresie Sąd wniosek oddali z uwagi na skuteczne zasiedzenie służebności przesyłu na działkach (...) w zakresie

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania Sąd oparł na treści art. 520 § 1 k.p.c. zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (pkt. III postanowienia).

Nadto Sąd nakazał, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ściągnąć od wnioskodawcy oraz od uczestnika postępowania na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Strzelcach Kraj. kwoty po zł tytułem zwrotu kosztów postępowania – kosztów opinii biegłego (pkt. IV i V postanowienia).

Łączny koszt opinii wydanych w sprawie stanowi kwotę

Biorąc pod uwagę wynik postępowania wydatki powinny obciążyć wnioskodawcę i uczestnika

ZARZĄDZENIE

1. opłata od wniosku o uzasadnienie 100 zł – uiszczona;
2. odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. wnioskodawczyni;
3. odnotować w kontrolce uzasadnień;
4. za 21 dni lub z apelacją;

S., 22 lipca 2021 r.